

Andrzej Wróblewski

Č A K A L N I C A

(Osnutek scenarija iz skicirke, 1955-1956)

Dolga sekvenca, v kateri gredo posebej pripravljene stene čakalnice mimo venomer hitreje (plakat mednarodne letalske družbe, »Ne pljuvajte po tleh«, star politični plakat poljsko-sovjetskega prijateljstva [TPPR] - nato se ta scenografija ponovi); [kamera] gre niže, snema glave ljudi, ki sedijo *en face* v vrsti; čez nekaj trenutkov se ti ljudje (tako kot scenografija sten) začnejo ponavljati: deklet, starejši moški, starejši moški, moški.

Mimo gredo venomer hitreje, medtem se [kamera] spušča niže (na koncu ujame zgolj noge in pljuvalnik, kar se tudi ponovi, v ritmu človeka, ki hodi/teče). Na koncu slišimo zvok gonga. Posnetek vrat. Skok naprej. Reklamna tabla neke institucije. Skok naprej. Vrata. Skok naprej. Reklamna tabla neke institucije. Skok naprej. Vrata. Napis na vratih (Direktor). Skok naprej in tako dalje gor do nadstropja direktorjeve pisarne - uradne ure.

Skok naprej. Bližnji posnetek obraza spečega moškega, uradniški tip, zavzema celotno platno. Premor. Idilična krajina. Parki, kjer se srečujejo zaljubljeni. Kamera se osredotoči na žensko in ji sledi; spogleduje se, zabava; pogleda na uro. Odide. Pot do institucije je postopoma vse manj slikovita. Vrata poprejšnje institucije. Naprej. Ona hodi, vstopi v prazno čakalnico - zopet tiste stene, a v panoramski sekvenci, dokler kamera ne prispe do enega samega stola. Ona se usede na stol pred kamero. Skok naprej. Znova vrata direktorjeve pisarne. Ženska. Vrata. Ženska. Film se ustavi. In zlagoma znova začne. Ženska v upočasnjem gibanju svojo torbico odloži na tla. Znova. Film se ustavi. In počasi začne. To se nekajkrat ponovi. Deklet se postopno začne spreminjati v stol. Ostane le njena torbica. Tekst.

UVOD:

Naslov: Čakalnica. Čakanje. V običajni tipografiji in z nekaj pojasnili na emajlnih tablicah.

Stena (panelna stena), melodija iz Mazovije (ali štajerski ljudski ples itn.), ki je venomer hitrejša. Ko doseže najhitrejši tempo - »eksplozija«, tišina, stena se začne premikati vedno hitreje; ko doseže hitrost človeškega koraka, se začne naslednja sekvenca.

POUDARJENO (VOJNA EPIZODA):

****Moški sedi, pred njim hodi štorclja (vse se odvija v čakalnici), kljuva, dojenček - se pojavi ali pa ga prinese štorclja (rez), deček z »beležko«. Mladi moški v eni roki drži dokument, v drugi pa fotografijo svoje zaročenke (ki jo pokaže gledalcem!); nenadoma - [glasbena spremljava] ozadje čakalnice izgine in nadomesti jo grob opečnat zid; pred zidom pa:

- A) Isti štirje liki. V ozadju strelji bodisi simultano bodisi v transpoziciji (?). Skladno s tem: dekletko žalostno povese glavo, postane siva, nato rožnata, njena barva se stopi z barvo zidu. Za trenutek starejša ženska stoji v izjemno ostri luči. Bližnji posnetek njenega obraza, ki je povsem bled, poudarjenih gub, nato ženska v plamenih izgore kot brezoblična lutka. Starejši moški (stoječ mirno kot vojak) se počasi obrne in z dvignjenimi rokami umika stran v daljavo. Zid v ozadju se premika z njim.
- B) Štirje enaki moški (od 1 do 4 imenovani zgolj kot »moški«)
1. prvi je postopoma razčetverjen; deli telesa ostanejo na tleh! (ali na travi), zgolj njegova glava, s še vedno odprtimi očmi, ostane pokonci ob zidu v ozadju.
 2. Učinek smrti se kaže v barvi - nič ne ostane, le (mavrično osvetljen) pepel.
 3. Umika se v daljavo - starejši moški.

Moški - se nadaljuje. Bližnji posnetek mirujočega obraza. Je edini preživeli. Hodi (Sedaj se kamera prvič premika!). Hodi skozi ruševine igrača naravne velikosti (Igrače se jasno vidi! Žirafa s pikami, žaba, nekoliko ločen od drugih pa je siv, obrabljen medvedek.). Temni se. Sonce zahaja (pogled na pospešeno zahajanje sonca). Njegovi koraki (slišni, odkar je pričel hoditi) so v temi zelo razločni, ritmični, hodi skozi blato in se za trenutek ustavi pri medvedku. Pozneje se bo zopet ustavil. V temi na pobočju spodaj pogled na umorjene ljudi, posiljeno žensko, med njimi se neko dekletko sklanja nad knjigo, starejša ženska urinira po drevescu aravkarije, starejši moški kleči ob truplu - celotna sekvenca je dokaj kaotična, redki ljudje se pojavijo, nato se jih pojavi več, spet manj, kmalu izginejo. Koraki so počasnejši, temno je, v temi se pojavi steklo akvarija. Koraki se ustavijo. Na hitro vidimo: ribe, ki plavajo, voda teče (So ribe na nevidni rešetki?), od zgoraj se pojavita dve roki, ena z vpadljivo ročno uro drži nož (druga lovi ribe, medtem ko jih prva reže (kri teče), in to pri glavi, blizu repa in vzdolž drobovja). Po enem od rezov roki iz trebuha ribe odstranita mrtvega

otroka; bližnji posnetek, skoraj mikroskopski posnetek ust te ribe, nato odklik od bližnjega posnetka, roka ribo zaluča neposredno v kamero, podoba se zasučje in riba pade ob vznožje dečka iz prejšnje sekvence. Kratak prizor z dečkom. Na hitro se pojavi tisti mladenič. Ozadje čakalnice z vsemi liki se počasi vrača. Sedijo, mladenič se spremeni v moškega. Trenutek kaosa. Stop. Pogleda dekletje, ona njega nazaj, en drugemu se nasmejita iskreno in prijazno ter se povrneta v prejšnje stanje. Stop. V tem času se je pojavilo več znakov. Po izjemno ostrem posnetku »Pljuvanje prepovedano« nad njegovo glavo (ali ob njem), se moški (rez) (vrata se škripajoče zaprejo) usede. Tak prizor je že na začetku sekvence, a s to razliko, da je povsem zamrznjen, zgolj znaki so dobro vidni, emajlne tablice visijo zgoraj, a sedaj so močnih električnih barv. Znaki ritmično izginjajo, eno gibanje (na primer, dekletje svojo torbico odloži na tla); znaki izginjajo, razen tisti najosnovnejši, ki se jih vidi na zidu (»Pljuvanje prepovedano«, »Kajenje prepovedano«, »Počakajte«). Stop. Film prične izginjati. Ljudje se spreminjajo v stole – dolg in utrujajoč proces, ki se ponavlja; zvoki v ozadju: vzdihovanje, glasno zehanje, več zvokov muhe v letu, in peresa, ki nekaj piše. In nato stop.

Ko vsi že pričakujejo konec, se skoraj povsem golo dekletje uleže na stole, prižge cigareto in reče: »Dolgčas mi je.«

KONEC

(Na koncu dve sliki s sledečima naslovoma: *Moški-stol* in *Usmrtitev*.)

*) to je takrat, ko se kamera premika in kaže listek »Prosimo, vstopite sami«. En sam prst (iztegnjen navzgor) odpre vrata. Vstopi. Znotraj je kip skažene Venere, zavite kot sadno drevo.

Ali *) Kamera se premakne. Na vrati piše »Registracija in dokumenti«. Nenadoma preskok naprej v zelo hitrem tempu: Oddelek za registracijo in dokumente – Direktorjeva pisarna – Direktor oddelka – Oddelek X – Namestnik direktorja – Glavni direktor. Vrata se odprejo. Prazna dvorana. Na sredi starejši moški, vegetarijanec v obleki, zavija kip Venere, ki jo je do bokov pobarval belo (kot sadno drevo). Opomba: Venera ima rožnato telo – ovije jo s slamo do njenih prsi.

Ali *) Kamera se premakne. Vrata. Nekdo (ni jasno kdo) jih skuša odpreti. Vrata se končno odprejo (in pojavijo se). Val zvokov in barv velikega mesta se zliva v notranjost.

Prazna dvorana. Kamera sledi stenam. Ni izhoda. Luža črnila sredi tal.

Angleški prevod v: Magdalena Ziólkowska (ur.), *Andrzej Wróblewski. To the Margin and Back* (Eindhoven: Van Abbemuseum, 2010).